

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1 — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 6.

V Ptuj v nedeljo dne 9. februarja 1913.

XIV. letnik.

Balkanske vojne in zmešnjave.

Krvavi boji zopet pričeli. — Položaj med Rumunsko, Bulgarijo, Srbijo in Grško nespremenjen. — Cesar Franc Jožef ruskemu carju. — Upanje na mir.

Diplomati so zapustili zeleno mizo, na kateri so toliko časa brezuspešno razpravljali, in — kanoni so pričeli zopet grometi z mogočnim glasom. Do trenutka, ko gredo te vrstice v tisk, sicer še ni nobenega poročila o kaki odločilni bitki in zabeležiti se zamore le govornice. Ali splošno se sodi, da bode drugi del balkanske vojne preje končan in da bode s tem koncem izginila Turčija iz Evrope. Brezplodno bi bilo prorokovanje, kako se bodejo razmere potem naprej razvile. V ozadju stoji še toliko važnih, nerešenih vprašanj, da je pričakovati še dolge mesece mrzlične vznemirjenosti. Določitev albanskih mej, rešitev spora med Bulgarsko in Rumunijo ter notranjih sporov med balkanskimi državami samimi, — in potem še vsa nova vprašanja, ki bodejo po končani drugi vojni nastala, so jako kočljive točke. Vsekakor pa se lahko reče, da je nevarnost evropejske vojne manjša, kar dokazuje zlasti pismo našega cesarja ruskemu vladarju. Morda je to upanje prenačeno, — ali vse kaže, da noče nikdo odgovornost za svetovno vojno prevzeti. Dal Bog, da se zasiguri končni mir, katerega smo že vsi tako potrebni!

* * *

Naš cesar ruskemu carju.

Najvažnejši politični dogodek zadnjih dni je lastnoročno pismo, ki ga je poslal cesar Franc Jožef I. ruskemu carju. Pismo nesel je cesarski princ Hohenlohe v Petersburg. Gotovo je, da bode tudi ruski car z lastnoročnim pismom odgovoril. O vsebini teh pisem se seveda ničesar ne vè, kajti taka pisma se drži strogo tajna. Gotovo pa je, da se diplomati gledè balkanskih dogodkov niso mogli zediniti, da je postala vsled tega nevarnost evropejske vojne še večja. Naš cesar je v svoji vzvišeni miroljubnosti napravil zadnji poskus, preprečiti tako vojno. Ta korak bode gotovo izredno dobro vplival. Upati je, da bode cesarjevo lastnoročno pismo prvi dokument zasigurnjenega evropejskega miru.

Srbske priprave.

Belgrad 5. febr. Srbi so poslali vse svoje nove kanone za brzostreljanje (Schnellfeuergeschütze) ter vse čete svojih „komitatšev“ na bosansko mejo. Srbski 18. infanterijski regiment je marširal proti Drini. Te vojaške odredbe Srbov so

pač dokaz, da so vse izjave o srbski miroljubnosti hinavščina.

Rumunske priprave.

List „Daily Mirror“ prinaša dopis svojega sotrudnika, ki potuje ravno po Rumunski. Ta dopisnik pravi, da je od ogrske meje pa do črnega morja vsak most vojaško zastražen. Na vožnji po velikem železniškem mostu čez Donavo se je vse potnike v kupeje zaklenilo. Tajni stražniki so neprenehoma pazili, da ne bi kdo dinamit na progo vrgel. V Bukarestu se ne govori o ničesar drugem nego o vojni in javnost sodi splošno, da bode rumunsko-bulgarska vojna v par dneh pričela. Kolodvor je poln vojaštva, ki se vozi na bulgarsko mejo. Vreme je jako mrzlo, zadnje dni je bilo do 22 gradov pod ničlo.

Grške zahrbtnosti.

Ves notranje polom balkanske zveze razsvetljuje tudi grški poskusi, nahujskati prebivalstvo v južni Makedoniji zoper zmagovalce Bulgare. V mestih Lerres, Drama in Cavalla zbirajo Bulgari celo že vojaštvo, da bi preprečili morebitne upore grških zahrbtnih hujskačev. Edinost protiturških balkanskih držav je torej še vedno prav kočljiva stvar.

Razne govornice.

Boji na Balkanu so zopet začeli, — to je gotovo. Ker se ni dopustilo poročevalcev na bojišče, se tudi ne more mnogo o dosedanjih vojaških uspehih objaviti. Zabeležimo torej le nekaj govornic, ki pa še nišo potrjene.

5. febr. Komandant v Adrianoplu brzogovornica: Sovražnik bombardira mesto. 138 granatov in 11 šrapnelov je v mesto padlo. 8 prebivalcev je bilo ubitih. 53 hiš je pogorelo. Bombardiranje traja naprej.

5. febr. „Daily News“ poroča, da so napravili Turki iz trdnjave Skutari izpad. Baje so Srbe premagali. Turke so podpirali Albanci. Vjeli so 2 bataljona Srbov; ali pozneje so jih proti obljubi, da se ne bodejo več bojev udeležili, izpustili.

5. febr. Turki so mesto Gericca zopet nazaj dobili. Pri Balati se zbirajo turški vojaki in napredujejo uspešno.

5. febr. Bulgari poročajo, da so pri Adrianoplu dosegli že lepe uspehe. Vsak trenutek je pričakovati odločilnega boja.

Srbi in Albanci.

Na Dunaj je dospela deputacija, odličnih Albancev, ki išče od Avstrije pomoč proti Srbom. Ti Albanci pripovedujejo: „Srbi so nas preganili od grude naših očetov. Požgali so naše hiše, pomorili naše žene in otroke“. Albanski vodja Bairam Aga je dejal: „Tri dni potem, ko so dospeli Srbi v Djakovo, zažgali so bazar. Zenske in otroke se je do smrti mučilo. V mestu Luma so vse hiše požgali. Mi moški smo vzeli svoje orožje in pobegnili v gorovje.

Mislili smo, da ne bodejo Srbi neoboroženih žensk in otrok napadali; ali ravno med njimi so izvršili najhujše grozovitosti. Zezali so ženske in otroke skupaj, jih položili s petrolejem in zažgali. Več kot 700 oseb je našlo na ta način svojo smrt. Ko so Srbi v Tirano dospeli, so najprej vislice postavili v Ohridi so moškim obleko raz trupla potegnili in jih potem z bajoneti pokončali. Eden najodličnejših mož mesta, Mustafa bej, podal se je vsled tega k srbskemu zapovedniku in se pritožil. A ta se mu je smejal in je rekel: „Tako delamo povsod!“ Mustafa bej je šel potem domu in se je sam ustrelil. Srbi v svojem sovraštvu tudi krščanskim Albancem niso zaprinesli. Tako so katoliškega vodjo Albancev Geta Boka v Durazzu na javni cesti umorili. V vasi Tubinje ste se 4 Albancev umorilo, v Bosenten pa vse hiše s kanoni razrušilo... Srbi so se delali, ko so k nam prihajali, najprej za naše prijatelje. Izdali so proklamacijo, v kateri so rekli, da prihajajo v Albanijo kot sovražniki Turkov in kot gosti Albancev. Verovali smo jim. Prve dni so bili tudi mirni. Ali potem so pričeli moriti in videli smo, da so nas zapeljali... Pa mi se bodemo mačevali. Na severu in jugu se zbirajo albanski oboroženi moške. Srbi so pač prišli v Albanijo, ali iz Albanije ne bodejo več prišli!“

Ime

MAGGI

jamči

za izvrstno kakovost

MAGGI-JEVIH kock

po 5 vin. za 1/4 litra najfinerše goveje juhe.

Le-te so najboljše!

Blagovolite to upoštevati pri kupovanju. 398

Politični pregled.

O deželnih financah. Dr. Steinwender govori o t. zv. „malem finančnem načrtu“ in pravi: Iz davka na žganje so dobile dežele doslej 21 milijonov kron. Iz zvišane tega davka pa bi dobile 70 milijonov kron. Glasom razdelilnega ključa med strankami in vlado bi prišlo na Štajersko, ki je dobila doslej iz davka na žganje 0,9 milijonov, v bodoče 3,1 milijonov; Koroška doslej 0,6, v bodoče 1,7 milijonov, Kranjska doslej 0,9, v bodoče 2,2 milijonov kron. Zvišanje bi znašalo torej za Štajersko več kot 2 milijona, kar bi bilo vsekakor lep dohodek za žalostne deželne finance.

Pozor na desetake! Prvi 10 kronski bankovci (z datumom 31. marec 1910) izgubijo koncem tega meseca svojo veljavo in se potem ne bodejo več izmenjavali. Kdor ima torej še kaj takih bankovcev, naj jih takoj za drug denar izmenja.

Od vojaštva. Obenem s preureditvijo naše armade hoče vlada tudi število stalno službe podčastnikov na 30.000 zvišati. To bi pomenilo, da se nastavi od 14—16.000 novih podčastnikov (feldwebel).

Umrli je dunajski knezoškof in kardinal dr. Franc Ks. Nagl.

Vojaški nabori na Štajerskem se vršijo 1. 1913 tako-le: V nadomestnem okraju št. 47 v Mariboru: Maribor (mesto) 16. in 17. aprila; Ranzenberg-Pesnica 18., 19., 21. in 22. aprila; Sv. Lenart sl. g. 23. in 24. aprila; Račje 25. in 26. aprila; Slov. Bistrica 28., 29. in 30. aprila; Radgona 1. in 3. marca. — V nadomestnem okraju št. 87 v Celju: Celje (mesto) 1. aprila; Celje (okolica) 2., 3., 4. in 5. aprila; Šmarje 7. in 8. aprila; Laško 9., 10. in 11. aprila; Vransko 12. in 14. aprila; Braslovče 15. in 16. aprila; Laufen 17. aprila; Konjice 28., 29. in 30. aprila; Ljutomer 1. in 3. marca; Zgornja Radgona 4. in 5. marca; Ptuj (okolica) 6., 7., 8., 10., 11. in 12. marca; Ormož 13. in 14. marca; Rogatec 15. in 17. marca; Sevnica 18. marca; Kozje 26. in 27. marca; Šoštanj 18. in 19. aprila; Slov. Gradec 21., 22. in 23. aprila; Marenberg 24., 25. in 26. aprila.

Za kaj je dosti denarja? Vsem se danes slabo godi in vsak stan toži. In vendar se izda v Avstriji na leto za vino, pivo in žganje 1¹/₂ milijarda, torej 2500 milijonov kron. Na vsakega avstrijskega prebivalca pride torej na leto 50 K; pri temu so pa tudi ženske in otroci računjeni. Ako bi se samo moške računalo, prišlo bi na vsacega za pijačo letnega izdatka 150 kron. Nadalje se izda vsako leto za kadenje več kot pol milijarde (500 milijonov) kron, tako da pride na vsacega prebivalca 20 K. Več kot 40 milijonov kron pa se vsako leto v loteriji zaigra. Vse to plačuje večinoma vbojo ljudstvo; za pijačo, tobak in loterijo ima ljudstvo vedno dovolj denarja.

Izseljevanje: L. 1911 se je iz Avstrije skupaj 90.134 oseb izselilo. V zadnjih petih letih kaže izseljevanje to-le sliko:

leto	Avstrija	Ogrska	skupaj
1907	177.354	209.174	386.528
1908	53.734	45.061	98.795
1909	129.808	122.722	252.539
1910	138.915	131.155	270.070
1911	90.134	70.617	160.751

Skupaj 589.945 578.729 1.168.674

Ker je znašalo avstrijsko prebivalstvo l. 1909 okroglo 29 milijonov, odtegnilo se mu je vsled izseljevanja v zadnjih 5 letih 2-14%. To je ena važna rak-rana našega gospodarstva!

Srbski hujskači proti Avstriji so začeli zopet na južnem Ogrskem s svojo gonjo. V Szegedinu se je več kot 100 Srbov zaradi veleizdaje zaprlo. Ječe so tam že premale, tako da se je moralo del srbskih veleizdajalcev v zapore mesta Szabadka odgnati. Koncem tega meseca se bode te srbske hujskače pred porotnike postavilo in v treh skupinah sodilo.

Srbski prijatelji. V Knittelfeldu je vpil čevljar Anton Feilbacher v pijanosti „živio Srbija!“ Obsojen je bil na 6 dni zapora. — V Obdachu je vpil češki mizar Johan Pošpišil „živio Srbija“ in „doli z Avstrijo.“ Sedel bode zato en mesec v zaporu.

Kralj Menelik abesinski, ki so ga že tolikokrat mrtvim proglasili, je zdaj res umrl.

Zadnji telegrami.

Tudi zadnji telegrami ne pri-
našajo nič novega, kar bi bilo od-
ločilnega pomena. Gotovo je, da
pogumno branjeni trdnjavi Skutari
in Adrianopol še nista padli. Na-
sprotno so Turki pri Skutari celo
lepe uspehe proti Srbom dosegli.
Od branilne linije pri Tšataldži se
tudi poročja, da so Turki pod vod-
stvom Enver beja obšli s 20.000
mož bulgarsko armado in ji padli
v hrbet. Pa ta vest še ni potrjena.
Na polotoku Gallipoli so Bulgari
Turke nazaj potisnili, tako da so
velik del obrežja ob marmarskem
morju dobili. Ali mali turški par-
niki so jim povzročili občutne iz-
gube. Splošni vtis je, da se Tur-
čiji slabo godi in da nima
več moči, uiti svoji usodi.

Petersburg, 7. februarja.
Ruski narodnjaki so poskusili ce-
sarskega princa Hohenlohe
umoriti. Kakor znano, nahaja
se princ Hohenlohe tukaj, ker je
prinesel lastnorčno pismo cesarja
Franc Jožefa ruskemu carju. Umo-
riti so ga hoteli tisti zagriženci, ki
hočejo na vsak način vojno proti
Avstriji. Policija je pravočasno za-
napad izvedela in zločince zaprla.

Najfinejši okus zrnate kave
slastno — dišeče — osvežujoče

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. Od nekaj časa pri nas večinoma le več od „Štajerca“ pridigajo. Ne vemo, ali ti gospodje niso zmožni lepih drugih pridig sestaviti, ali pa jih žali, da ima v naši fari „Slov. Gospodar“ tako malo veljave. Naše ljudstvo je že davno tistih laži sito! Zato pa, da „Slov. Gosp.“ laže, imamo toliko dokazov, da jih vse pridige patra Dionizija ne morejo prevreči. Ta gospod bi radi izvedeli, koliko da „Štajercev“ in „Gospodarjev“ sem zahaja. Pri uredništvu „Slov. Gosp.“ bode to lažje izvedeli, kakor od poslušalcev v cerkvi. Za „Štajerca“ pa Vam mi povemo: Trikrat toliko že

kakor „Slov. Gospodarja“, če ne še več!! Opo-
našali ste, da ima ljudstvo za veselice denar, za
dobra dela pa ne. Na veselice so ti ljudje vedno
hudi, ako jih ne vprižori kak kaplan. Na druge
veselice bi ljudstvo ne smelo. Ako pa je kak
kaplan prireditelj, potem se iz prižnice in od
hrama do hrama ljudstvo vabi in da še stariši
otroke sami na veselico pustijo. Ako potem kak
mladi kaplanček ali vsaj mežnar na svet pride,
pa vse molči. Pater Dionizijus, kaj porečete Vi
k temu? In zaradi dobrih del Vam tudi nekaj
odgovorimo. Mi se držimo po Vašem vzgledu.
Če tako ni prav, ste Vi krivi! Glejte, pri nas
sedaj uboga deca ne dobi več kruha v kloštru,
česarvno je to stoletna navada, ker imajo sedaj
premalo dohodkov. Mi pa rečemo: preveč nepo-
trebnih izdatkov. Toliko mariborskih fijakerjev
še ni bilo v enem letu tukaj, odkar imamo
sedaj takšnega fajmoštra, ki se radi vozijo. Od
sv. Lenarta k nam plačajo raje K 5— za oz-
nika, da se le „nobel“ peljajo. Da bi ta gospod
ne bi tak „fajn“ smodke kadili, bi moglo samo
s tem denarjem ubogim otrokom lahko kruha da-
jati. Od dobrih pojednic pa še molčimo. Da bi
ti gospodje, na mesto da sami na dobre pojedine
hodijo, lačne siromake tja pošiljali, bi bilo zelo
dobro delo. Imamo takih prilik še dovolj. Sve-
tujemo Vam za danes, pustite „Štajerca“ pri
miru, ravno tako kakor Vas je on pustil, ker
drugače bode mo še kaj lepšega na svetlo spravi-
vili.

Bukovce niže Ptuj. Oh, kako je pač lušno
sedaj na svetu, ker ni treba več k poroki ho-
diti! Poglejmo si vsi mladeniči vzgled od enega
našega fanta! Ta se je mislil poročiti z vdovo
Alojzijo Strelec v Bukovcih; seveda nista dobila
dovoljenja, da bi se kar hitro bila oženila, ker
je rajni mož Franc Strelec šele 6. decembra
umrl. Sedaj živita skupaj kakor mož in žena
brez poroke. No, gostijo sta tudi imela, ker sta
pač grozno silo imela do ženitovanja. Prašamo
tedaj gosp. župnika sedaj mi fantje, ali smemo
vsi sedaj tako lahko storiti in tako skupaj ži-
veti brez poroke, kakor ta dva? Seveda, fant
je silo premožen, pa je mogoče plačal, da lah-
ko skupaj živi. Lepi vzgled imamo v Mar-
kovski fari fantje: za ene je postava, za ene pa
ni; če se to ne bode v kratkem drugače sto-
rilo, potem hočemo mi fantje to več dalje in
še bolj natanko razjasniti.

Fantje Markovske fare.

Odločilni krogi, dajte ljud- stvu zaslužka!

(Obupen klic kmetskega ljudstva.)

Ko se je pred nekolikimi letni razpostav-
ljalo Najsvetejše za zmago gotovih klerikalnih
kandidatov, ki naj bi imeli postati naši poslan-
ci, mislili smo mi revni kmetje, da bodejo zdaj
vendar enkrat za kmeta zasijali boljši časi, ko
se že sam Bog za revno kmetsko ljudstvo bori,
da ne bode mo nadalje za neznosnimi plačili, ter
z večnim zvišanjem doklad (dače, štibre) za-
sužnjeni, kakor so bili naši pradedje v 17. sto-
letju, predno nas je odrešil naš nepozabni do-
brotnik cesar Jožef II. Pa varali smo
se; zamán je naše upanje, zamán naše delo,
zamán nad vse ljubeča požrtvovalnost do domače
grude in živine; vse je zastonj! Klic:
vse drugo biti, le kmet ne, odmeva
dan za dnevom od vseh strani. To nam potr-
dijo statistični podatki, koliko ljudi se je že
samo v Ameriko izselilo, koliko pa v druge dr-
žave. Samo v dveh malih občinah ptujskega
okraja, broječih skupno 110 hiš, imate 29 ljudi
obojeva spola samo v Ameriki zaposlenih. Mno-
gi opravljajo v tujini najgršo delo z nenavadnim
veseljem, svesti si da pri tem delu nekaj goto-
vine prislužijo, kar se jim doma na kmetski nik-
dar posrečilo ne bi. Zato tudi mnogi domu do-
šli to mizerije sprevidijo, ter jo spet črez „ve-
liko lužo“ popišejo. Kajti vedno zviševanje dav-
kov, zviševanje obrestne mere na 7 ali več %,
vedne vsakoletne elementarne škode na polju
skozi sušo, povodnje, točo, pomanjkljiv pridelek,
gniloba i. t. d., popravek poslojpa, vsakoletni
gospodarski in gospodinski veliki izdatki tirajo
nas v grozen obup pri sedajni draginji. Kaj
pomaga kmetu še tako lepo urejeno gospo-
darstvo, ko celotni pridelek niti ne zadostuje

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz)
v Ptuj zgraven klalnica in plinarske
hiše postavljena je parna žaga vsakomur
v porabo.

Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi
tako razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam
oblati, vrtati, spahati i. t. d.